

ПРИМЉЕНО: 08.06.2016.			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
09-	1217		

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
КОСОВСКА МИТРОВИЦА

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

На основу Члана 128. и 254. Статута Медицинског факултета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Наставно-научно веће факултета, на седници одржаној 31.05.2016. године формирало је Комисију за оцену урађене докторске дисертације Мр. сци. др Есада Кучевића под насловом „**Компаративна анализа референтних положаја мандибуле у једнојајчаних близанаца**” у саставу:

1. **Доц. др Јелена Годић, председник,**
2. **Проф. др Јасна Павловић, члан-ментор.**
3. **Доц. др Татјана Чутовић, члан**

После детаљног прегледа достављеног материјала, Комисија подноси следећи

ИЗВЕШТАЈ

о урађеној докторској дисертацији

I ТЕХНИЧКИ ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација „Компаративна анализа референтних положаја мандибуле у једнојајчаних близанаца”, кандидата др Есада Кучевића, по садржају и форми рукописа, испуњава све критеријума квалитетно обрађене и добро презентоване научне проблематике.

По форми докторска дисертација кандидата др Есада Кучевића има све потребне целине. Дисертација има десет поглавља: увод, преглед литературе, близанци, референтни положаји мандибуле, циљ рада, материјал и методологија, резултати рада, дискусија, закључак и библиографија.

Тема је јасно формулисана и у складу са проблематиком из гнатологије, коју кандидат лонгитудинално истражује. Наслов је кратак, тачан и информативан. Из студијског наслова очигледно је да су истраживањем обухваћени једнојајчани близанци, код којих су анализирани референтни положаји мандибуле и међусобно

упоређивани централни, интеркуспални и положај физиолошког мировања доње вилице.

Планирани пројекат се сигнификантно ослањао на гнатологију, релативно младу стоматолошку дисциплину. Пошто у библиографским јединицама, према доступним подацима из светске и домаће литературе, нема испитивања индивидуално - динамичког феномена једнојајчаних близанаца, ова докторска дисертација прва је лонгитудинална и свеобухватно упоредна анализа, која кроз научно-стручну анализу и студиозну компарацију, омогућује сличности и разлике близаначких референтних положаја мандибуле.

Докторска дисертација „Компаративна анализа референтних положаја мандибуле у једнојајчаних близанаца”, др Есада Кучевића представљена је на 172 стране, садржи 65 слика, 92 табеле, 14 графикана, 22 бар графа и 5 прилога (клинички картон, информација за пацијента, пристанак испитаника, нивои мерења статистичких варијабли и табела за бодовање ПАР индекса). На крају докторске дисертације налази се 259 референци, из домаће и стране литературе.

II ПРИКАЗ СТРУКТУРЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ (Вредновање појединих делова дисертације)

У „Уводу“ се кандидат осврће на биолошку појаву једнојајчаних близанаца. Имајући у виду близаначки феномен као чудо феталне биологије, најближу и најтрајнију везу, објашњава гнатолошки концепт и његову улогу при свакодневним функцијама орофацијалног система.

У „Прегледу литературе“, на 11 страна, хронолошки се сукцесивно, од митолошке традиције до савремених научних ставова, презентирају студијски прикази и лонгитудинална истраживања једнојајчаних близанаца. Наглашава се да по питањима близаначке етиологије, дијагностике и терапије, монозиготни близанци обилују многобројним контроверзама и долазе до изражаја при прегледу орофацијалног система. Посебно се манифестују током функционалне анализе референтних положаја доње вилице, чије су неизбежне контрадикторности последица диференцијалног креирања комплекса гризних површина, виличних зглобова и неуромускуларног система.

Зато су у општем приказу „Близанци“, апострофирани етиологија и механизам деловања генетских фактора на стварање близанаца, објашњена њихова учесталост, класификација и методе испитивања.

Поглавље „ Референтни положаји мандибуле“, на 25 страна, посвећено је централној теми, односно положају физиолошког мировања мандибуле, ретрудованом положају мандибуле, или централној релацији и положају максималне интеркуспације, односно централне оклузије. Сва три положаја су полазне и арбитражне позиције, због могућности репродукције, при функционалним анализама оклузалних и међувиличних односа, при преношењу и фиксирању модела

у артикулатор, при евалуацији оклузије на готовим надокнадама и дијагностици дисфункција орофацијалног система.

Стабилност и одређивање референтних положаја условљени су основним смерницама у њиховом изналажењу, клиничким методама активног и пасивног вођења мандибуле, као и стандардним параметрима зависним од оклузалних односа, техникама и методама регистровања оклузалних контаката и клижења доње вилице из ретрудованог у положај максималне интеркуспације. Посебан осврт заузимају оклузални индикатори (маркери) и максимална загрижајна сила.

У поглављу „**Циљеви рада**“ јасно су постављени циљеви истраживања чиме је ближе дефинисан концепт аналитичке студије. Циљеви истраживања су постављени на научно заснованим поставкама. Дефинисани на адекватан начин, генерисали су податке у намери да се одреди квалитативно-квантитативни однос физиолошког мировања FM, интеркуспалног положаја Iкр и централне релације CR, како би се тестирао хипотетички степен интерпарских и интрапарских истоветности или евентуалних диференцијација и експонирао однос специфичних варијабли. Основни циљ био је одређивање и упоређивање референтних положаја мандибуле у једнојајчаних близанаца. Захваљујући основном циљу одређени су ближи циљеви, који се баве морфолошким карактеристикама оклузије једнојајчаних близанаца, степенима интрапарске сличности и разлика, међу члановима истог пара монозиготних близанаца, као и степенима интерпарске сличности и разлика, код чланова различитих парова једнојајчаних близанаца. Такође, установљене су разлике и сличности референтних положаја мандибуле између једнојајчаних близанаца и опште популације и на основу циљева методолошки формиране групе испитаника, анализирани према стандардизованом протоколу, нумерички изражени резултати Хелкимо, PAR и Ајхнер индекса, извршена мултифакторијална анализа. Према јединственој клиничкој номенклатури, обављена је статистичка обрада и анализа резултата истраживања.

У поглављу „**Материјал и методе истраживања**“ описан је начин извођења проспективне студије, спроведене на испитаницима из близаначког узорка и опште популације. Истраживање је обављено после клиничког прегледа, према утврђеном упитнику, оклузалним тестовима и посебно дизајнираном протоколу. Студијом је обухваћена експериментална група састављена од 30 близаначких парова, подједнаке полне заступљености и хронолошке старости од 20 до 40 година, док су контролна групу сачињавали испитаници из опште популације. На основу анамнестичких података, добијених на основу униформних упитника, израчуната су оба индекса по Хелкиму : клинички дисфункционални и оклузални, а затим су код свих испитаника регистровани дентални статус и одређени референтни положаји мандибуле. Код свих испитаника, извршена је функционална анализа и идентификована нумеричка разлика између почетног- CR и завршног положаја - Iкр мандибуле. Прикладно проблематици и циљу истраживања прикупљени подаци сумирани су у оклузалном PAR индексу, а потенцијална процена сагласности и

корелација близаначке хиподонције квантификована Eichnerovim класама. Компарација свих резултата обављена је захваљујући адиционом силикону occlufast rock, двокомпонентном vinylpolisiloksanu из најновије генерације.

У поглављу „**Резултати истраживања**“ први део епидемиолошке анализе обухватио је функционалну анализу референтних положаја мандибуле, на свеукупном узорку, у експерименталној и контролној групи. На овај начин регистровани су резултати оклузалних односа и валоризовани знаци и симптоми краниомандибуларних дисфункција.

Други део био је посвећен прегледу оклузалног комплекса испитаника, на основу PAR i Eichner индекса, чиме је утврђен орофацијални статус, јер је оклузална анализа по Helkimi оскудна, што је наметнуло потребу за систематичнијим прегледом оклузалног комплекса. Зато је овај део лонгитудиналног истраживања проширен допунском анализом појединих морфолошких и функционалних карактеристика оклузије, које претходним делом анализе нису биле обухваћене. Тиме је обезбеђен систематичнији приступ разматрању оклузије, водећих детерминанти при компарацији референтних положаја доње вилице и једног од главних етиолошких фактора краниомандибуларних дисфункција. Добијени резултати су представљени на 43 странице. Резултати компаративног истраживања су приказани прегледно, у виду 80 табела, 19 бар графова и 6 графикана, на методолошки јасно и одговорно постављеним принципима научно-истраживачког рада. Сваком резултату је утврђена статистичка значајност параметарским Т- тестом. Добијени резултати су значајни, како у научно-истраживачком, тако и у клиничком смислу.

У поглављу „**Дискусија**“, кандидат др Есад Кучевић, поштујући савремене принципе научно-истраживачког рада, на јасан начин је протумачио резултате истраживања. Истакнут је значај добијених података и извршено њихово поређење, са подацима доступним у актуелној литератури.

У поглављу „**Закључци**“ дати су јасни, концизни и конзистентни закључци које кандидат износи на основу постављених циљева и добијених резултата истраживања.

У „**Литератури**“ је наведено 259 референци, из савремене домаће и светске литературе, које ову проблематику обрађују у последњих неколико година, што указује да је литература правилно и квалитетно одабрана.

III ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација др Есада Кучевића под насловом „Компаративна анализа референтних положаја мандибуле у једнојајчаних близанаца“, представља

оригиналан и самосталан научни рад, даје значајан допринос стоматолошкој науци и струци.

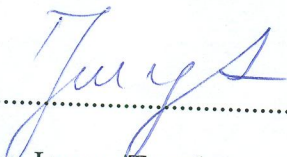
Докторска дисертација је проспективна, мултидисциплинарна и има истраживачки карактер. Са становишта актуелности, емпиријски доступни резултати за примену у научно-истраживачком раду, драгоцен су прилог досадашњем теоријско-практичном сазнању.

IV ЗАКЉУЧАК

Докторска дисертација др Есада Кучевића под насловом „Компаративна анализа референтних положаја мандибуле у једнојајчаних близанаца ”, представља оригиналан и самосталан научни рад, који даје значајан допринос стоматолошкој науци и струци. Циљеви истраживања су јасно и прецизно дефинисани, узорци репрезентативни, методологија модерна, одговарајућа савремена литература, а добијени резултати истраживања, нумерички и графички су приказани. Закључци су јасни и представљају одговор на постављене циљеве истраживања.

Имајући у виду све изнете чињенице, Комисија у напред наведеном саставу, предлаже Наставно научно већу Медицинског факултета у Приштини, са привременим седиштем у Косовској Митровици, да прихвати овај рад и да кандидату мр. сц. мед. др Есаду Кучевићу одобри јавну одбрану докторске дисертације.

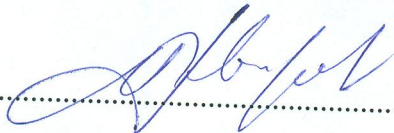
Чланови комисије:

Доц. др Јелена Тодић – председник

Доц. др Татјана Чутовић - члан, Војномедицинска академија, Београд

Проф. др Јасна Павловић – члан и ментор